

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์ ออนไลน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

The Development of Blues Guitar Learning Management Process Online for Rajabhat University in Thailand

¹ปฐมพงษ์ ธรรมลังกา, ²พงษ์พิทยา สัพโส และ ³กฤษฎา วงศ์คำจันทร์

¹Pathompong Tammalungka, ²Pongpitthaya Sapaso, and ³Kritsada Wongkhamchan

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University, Thailand

E-mail: skymanphrae7589@gmail.com¹, spongpit@kku.ac.th², kritwo@kku.ac.th³

Received May 10, 2024; Revised June 12, 2024; Accepted August 30, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ 3) เพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย และ 4) เพื่อศึกษาผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการให้ข้อมูล คือ อาจารย์ผู้สอนกีตาร์บลูส์ และนักกีตาร์บลูส์ โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) คู่มือการสอน 4) แบบฝึกทักษะปฏิบัติ 5) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าจำแนก ค่าความเชื่อมั่นและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. การจัดการเรียนรู้ในรายวิชากีตาร์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 นี้ มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์ และทำให้ผู้สอนต้องเรียนรู้การใช้โปรแกรมการสอนออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

2. การศึกษากระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเทคนิคการบรรเลงและการฝึกปฏิบัติ กีตาร์บลูส์ พบว่า ต้องศึกษาทั้งประวัติของดนตรีบลูส์ร่วมกับบทเพลงไปด้วย พอฟังแล้วเริ่มจับเสียงและเข้าใจอารมณ์ของดนตรีบลูส์ได้ ก็เริ่มพื้นฐาน 12 Bar Blues 2) ด้าน

กระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์ พบว่า ฝึกปฏิบัติโดยเน้นสาธิตให้ดู ได้ฟังและให้ผู้เรียนเล่นตามทีละขั้นตอน 3) ด้านการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้เรียน พบว่า ประเมินจากแบบฝึกหัดหรือบทเพลงที่ให้ไปฝึกและส่งวีดิโอคลิปมาเช็คเป็นครั้ง ๆ

3. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย พบว่า ประกอบด้วย 1) แนวการสอน 2) เนื้อหาบทเรียน คลิปสื่อการสอน 3) แบบฝึกทักษะปฏิบัติ 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ในรายวิชาปฏิบัติกีตาร์ 1

4. ผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 8.59 คิดเป็นร้อยละ 85.95 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) ที่ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 46.22 คิดเป็นร้อยละ 92.44

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้; กีตาร์บลูส์; มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

Abstract

This article aimed to 1) study the problems of the online blues guitar learning management process at Rajabhat Universities in Thailand; 2) study the blues guitar transmission process; 3) develop the online blues guitar learning management process at Rajabhat Universities in Thailand; and 4) study the results of the practice of the online blues guitar learning management process at Rajabhat Universities in Thailand. The research design was mixed-method research. The population used to provide information was blues guitar instructors and blues guitarists by purposive selection. There were 5 types of research instruments: 1) questionnaires; 2) interviews; 3) teaching manuals; 4) practical skills exercises; and 5) practical skills assessments. The statistics used in data analysis included mean, standard deviation, discriminant, reliability, and content analysis. The research results were as follows:

1. Feedback form on learning management, It was found that the learning management in guitar courses during this COVID-19 situation has shifted to an online format and forced teachers to learn to use various online teaching programs to ensure the continuity of learning management.

2. Study of the process of transmitting blues guitars, It was found that it is divided into 3 aspects as follows: 1) Instrumental techniques and practice of blues guitar, It was found that you need to study both the history of blues music and the music as well; when you listen to it and start to catch the sound and understand the mood of blues music, you start with the basics of 12 Bar Blues. 2) In terms of the teaching process for blues guitar, it was found that practical training focusing on demonstration, listening, and having students play along step by step is effective. 3) In

terms of evaluating the learning management process, it was found that the assessment was based on the exercises or songs given to practice and sent video clips to check from time to time.

3. Developing a learning management process Guitar Blues Online Rajabhat University in Thailand, It was found that it consisted of 1) teaching style and 2) lesson content. Teaching material clip 3) Practical skills practice form 4) Practical skills assessment form over a period of 8 weeks, once a week in the guitar practice course 1.

4. Practical results of the learning management process Guitar Blues Online Rajabhat University in Thailand, It was found that the efficiency of the process (E1), the average score during the course, was 8.59, or 85.95 percent, and the efficiency of the result (E2) obtained from the average score after studying was 46.22, or 92.44 percent.

Keywords: Learning Management Process; Blues Guitar; Rajabhat University in Thailand

บทนำ

ดนตรีบลูส์ (blues music) เป็นดนตรีที่มีสำเนียงลึกซึ้ง มีต้นกำเนิดในประเทศอเมริกา ใช้เสียงเครื่องดนตรีที่มีเสน่ห์เฉพาะตัว ดนตรีบลูส์ ดั้งเดิมจะมีท่วงทำนองเศร้าสร้อย โหยหวน กระซอกอารมณ์ผู้ฟัง รวบรวมเข้าไปอยู่ในส่วนหนึ่งของบทเพลง เป็นเพราะถูกถ่ายทอดจากอารมณ์เศร้า ผิดหวังและอัดอั้น น้อยเนื้อต่ำใจ แสดงผ่านบทเพลงของตนมืดดำในประเทศอเมริกา ที่มาจากปัญหาการถูกกดขี่ข่มเหงเหยียดสีผิว และสิทธิความเป็นมนุษย์ที่ไม่เท่าเทียมกัน (Komara, 2008) การด้นสด (Improvisation) เป็นสิ่งสำคัญในบรรเลงกีตาร์บลูส์ (Blues) เป็นการสร้างสรรค์ โดยใช้ปฏิภาณไหวพริบ ที่มาจากความรู้สึกและอารมณ์ของผู้บรรเลงในทันทีทันใด โดยไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน หรือ การบรรเลงโน้ตที่คลาดเคลื่อนจากเมโลดี้หลักตัวเดิม ที่มีการบันทึกโน้ตในไว้บทเพลง คิดอย่างไรก็เล่นออกไปแบบนั้น อาจจะเรียกว่า การคาดเดาที่มีหลักการ ก่อนจะด้นสด ประเภทของคอร์ดที่ใช้พบมากที่สุดคือ คอร์ดโด มินันท์ทาบ 7 และคอร์ดเมเจอร์ มีบางบทเพลงที่ใช้คอร์ดไมเนอร์เป็นหลัก องค์ประกอบด้านสีสันทันของเสียง สีสันทันของเสียงจำแนกทางด้านเทคนิคที่สำคัญในการเล่นบทเพลงบลูส์ ได้แก่ 4 เทคนิค ประกอบด้วย 1) การด้นสาย (Bending) 2) การสั่นสาย (Vibrato) 3) การตบสายและการเกี่ยวสาย (Hammer on & Pull off) 4) การสไลด์ (Slide) และการใช้เสียงกีตาร์ในบทเพลงบลูส์นิยมใช้เสียง Clean และ Overdrive (วัชรุฒิ พรหมจีน และ ชิตพงษ์ ตริมาศ, 2561)

จากประสบการณ์สอนของผู้วิจัยและการสอบถามอาจารย์ผู้สอนในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏพบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์ (Blues) แบ่งเป็น 5 ด้าน ตามแนวคิดกระบวนการจัดการศึกษาของ (Steiner, 1994) คือ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านหลักสูตร 5) ด้านปัจจัยส่งเสริม สำหรับด้านผู้สอน พบปัญหาคือ ใช้วิธีการสอนสาคิดและให้นักศึกษาเลียนแบบ ให้แบบฝึกหัดไปฝึกปฏิบัติเอง ด้านผู้เรียน พบว่า นักศึกษาขาดพื้นฐานและไม่มีความคิด

สร้างสรรค์ ขาดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไม่มีวิธีคิดที่เป็นระบบในการนำความรู้และเทคนิคปฏิบัติ ไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่กระตุ้นนักศึกษา เท่าที่ควร ขาดกิจกรรมที่หลากหลาย ด้านหลักสูตร เนื้อหาในรายวิชาไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้านปัจจัยส่งเสริม พบว่า ห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและฝึกซ้อมเนื่องจากมีจำนวนไม่เพียงพอและถูกรบกวนทำให้ขาดสมาธิในการซ้อม และปัจจุบัน การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ได้รับความนิยมน้อยมากในการศึกษาในทุกระดับ เป็นการผสมผสานระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายกับเทคโนโลยีผ่านเว็บ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ การสอนในชั้นเรียนผู้สอนสามารถนำเนื้อหาบทเรียนผ่านเว็บในรูปแบบภาพ เสียง หรือกราฟฟิกหรือวิดีโอ จากนั้นดำเนินการตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ในชุดการสอน ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาโดยใช้คอมพิวเตอร์ มือถือ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ที่สอดคล้องวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนจนนำไปสู่การเกิดประสิทธิผลหลังเรียนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ กระบวนการเรียนรู้ในวิชาดนตรี ก็มีหลากหลายเทคนิคและวิธีการ หรืออีกกระบวนการเรียนรู้ คือ เรียนรู้จาก ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ เป็นที่ยอมรับนับถือในวงการนั้นๆ เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย ทั้งนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้ก็ตาร์บลูส์ (Blues) (กฤษญา วงศ์คำจันทร์, 2551) ผู้สอนสามารถปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนของตนเอง (วิญญู ภูมิพร และ ชิตพงษ์ ตรีมาศ, 2561) การเลือกใช้บทเพลงที่เหมาะสมในการสอนดนตรีจะทำให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น

บทความวิจัยนี้นำเสนอ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ก็ตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ก็ตาร์บลูส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยและศึกษากระบวนการถ่ายทอดก็ตาร์บลูส์ จากอาจารย์ผู้สอนก็ตาร์บลูส์และนักก็ตาร์บลูส์ ที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ เชี่ยวชาญ ในด้านเทคนิควิธีการบรรเลงก็ตาร์บลูส์ ผู้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ก็ตาร์บลูส์ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ก็ตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดก็ตาร์บลูส์
3. เพื่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ก็ตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ในครั้งนี้มีการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีบลูส์ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีบลูส์ ดนตรีบลูส์ได้ถูกยกเปรียบเทียบกับมีความใกล้เคียงกับแนวดนตรีคันทรี่ แต่ดนตรีบลูส์จะมีจุดเด่นที่ท่วงทำนองเศร้าสร้อย โหยหวน กระจายอารมณ์ผู้ฟังและจะรู้สึกได้ถึงอารมณ์ของผู้แต่ง เนื้อเพลงจะสื่อถึงกิจกรรมต่าง ๆ สื่อถึงความคิดในชีวิตประจำวันและกิจกรรมทั่วไป (Lomax, 1993) เพลงบลูส์เป็นเพลงที่ตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมแสดงอยู่ในจังหวะทำนองและเนื้อหาของเพลงเป็นสัญลักษณ์ที่ชัดเจนของวัฒนธรรมอิสระ (จ้อ ชิวาส, 2543) ปี ค.ศ. 1925 มีกีตาร์บลูส์ชาวอเมริกาสายเลือดแอฟริกาจากกลุ่มแม่น้ำมิสซิสซิปปีผู้ถูกยกย่องว่าเป็นราชากีตาร์บลูส์ตลอดกาล มีชื่อเต็มว่า ไรลีย์ บี.คิง” (Riley B. King) หรือที่ผู้คนทั้งโลกรู้จักในชื่อ บี.บี.คิง (B. B. King) ด้วยเทคนิคที่นักกีตาร์ทั่วโลกยกย่องให้เป็นเอกลักษณ์ของ บี.บี.คิง คือ การสั่นสาย (Vibrato) และการดันสาย (Bending) ที่ไม่มีนักกีตาร์คนไหนเทียบได้ เขาจะไม่เล่นเร็ว เล่นโน้ตไม่เยอะ แต่ทุกเสียงที่เล่นออกมานุ่ม ลึกซึ้ง กินใจผู้ฟัง รวบรวมว่าเขาได้สร้างเสียงแห่งความสุขของดนตรีบลูส์ที่ทำให้คนฟังมีความรู้สึกจากทุกโน้ตที่เขาเล่นออกมา (Edward 2006) ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้เกี่ยวกับดนตรีบลูส์ ดังกล่าว มาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ สร้างคู่มือการสอน ออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมในชั่วโมง รวมถึงการออกแบบเนื้อหาและการประเมินผล ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ทิศนา แคมมณี (2552) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นจุดสนใจหรือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกายสติปัญญาสังคมและอารมณ์และสามารถยืดหยุ่นได้ (สุกรี เจริญสุข 2541) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ ด้านดนตรี ประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้ 1) หลักความเหมือน 2) หลักความต่าง 3) หลักความเป็นฉัน ผู้วิจัยได้นำหลักการและความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ ข้อกำหนด ข้อคิดหลัก แนวทาง ที่เป็นสาระสำคัญยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ การมีส่วนร่วมอย่างส่วนตัวทางกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพด้านดนตรีตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (ชีวิน ดินนังวัฒนะ (2555) คือ การผสมผสานการสอนแบบดั้งเดิมกับการสอนแบบออนไลน์ เพื่อจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

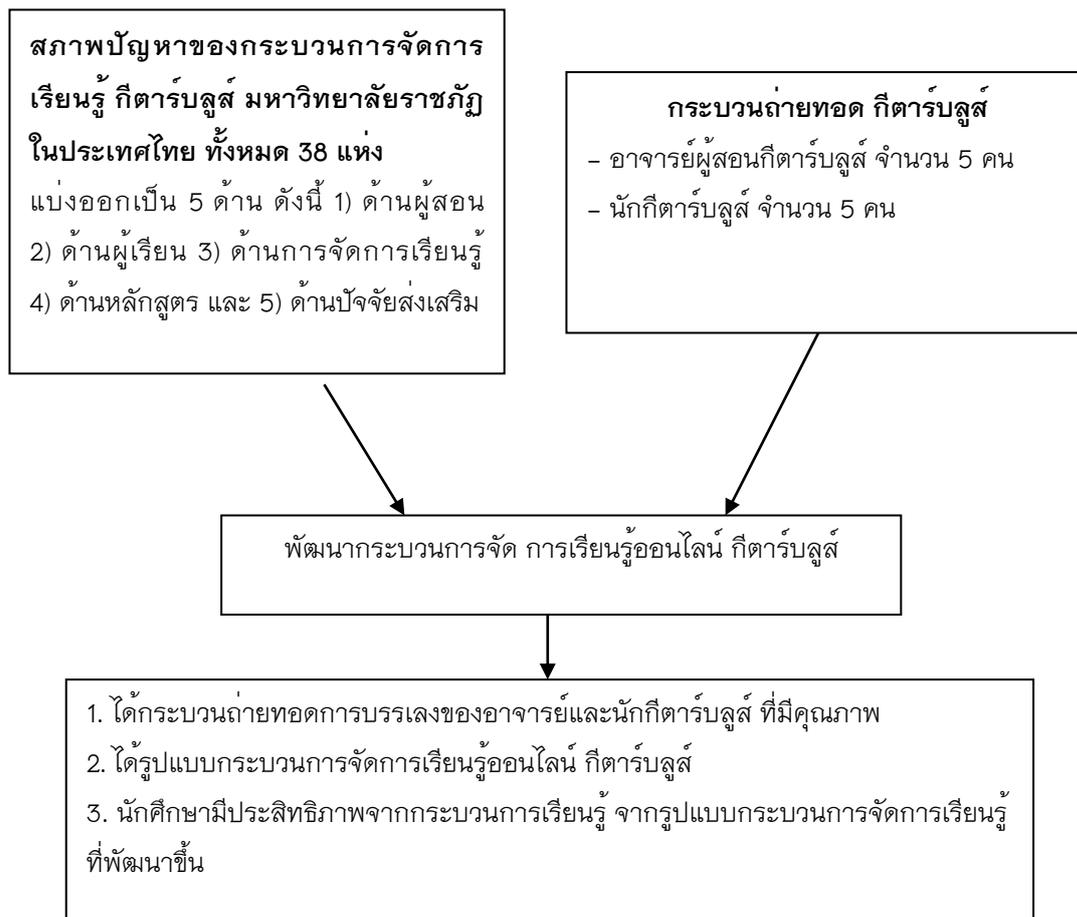
ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด จากวิธีการสอนที่ผู้สอนถนัดและผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามที่ต้องการได้ สิ่งสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน คือ ต้องคำนึงถึงการมีเครื่องมือควบคุมจัดการเรียนการสอนหรือ Learning Management System เอาไว้ใช้ติดตามผลการเรียนว่าเรียนผ่านไปแล้วเป็นอย่างไรบ้าง เรียนไปมากน้อยแค่ไหน ได้คะแนนเท่าไร การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การเรียนเนื้อหาสารสนเทศหรือการอบรม ใช้การนำเสนอผ่านตัวอักษร ภาพนิ่ง ผสมผสานกับภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์และเสียง โดยอาศัยเทคโนโลยีของเว็บ ในการถ่ายทอดเนื้อหาและการบริหารการสอนในชั้นเรียนออนไลน์มีแบบทดสอบเพื่อวัดประเมินผลการเรียนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งจัดทำระบบติดตาม ตรวจสอบ บันทึกผลการเรียน (ถนอม เลหาจรัสแสง (2545) ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ดังกล่าว มาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ตำบลลุส ในแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอน ออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนากิจกรรมในชั่วโมง รวมถึงการออกแบบเนื้อหาและการประเมินผล

4. แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการถ่ายทอดการจัดการเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพได้นั้น ก็ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือกระบวนการถ่ายทอดจากผู้ที่มีความรู้ประสบการณ์ เชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ คือ ผู้สอนและนำไปสู่การให้ความรู้ประสบการณ์กับผู้เรียน สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถ ดังที่นักการศึกษาได้ให้แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอด (จารุวรรณธรรมวัตร, 2543) กระบวนการถ่ายทอด คือ การถ่ายทอดความรู้จากคนรุ่นหนึ่งมาสู่อีกรุ่นหนึ่ง จากวิธีที่หลากหลายขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายและเนื้อหาที่ต้องการจะถ่ายทอด (ยุทธนา ทองนำ, 2554) กระบวนการถ่ายทอด หมายถึง การส่งต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ถ่ายทอดสู่ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด ทำให้ การถ่ายทอด การเรียนรู้ การศึกษา มีความสอดคล้องกัน นำไปสู่กระบวนการการสืบทอดที่สำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรมของมนุษย์ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการถ่ายทอดการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าว มาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ตำบลลุส ในแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอน ออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนา กิจกรรมในชั่วโมงเพื่อให้มีกระบวนการถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการออกแบบเนื้อหาและการประเมินผลหลังการฝึกปฏิบัติ

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการถ่ายทอดการจัดการเรียนรู้ ต่างๆ ดังกล่าว มาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่ตำบลลุส ในแผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการสอน ออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนา กิจกรรมในชั่วโมงเพื่อให้มีกระบวนการถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างเทคนิค วิธีการถ่ายทอด ในวิธีการสอนต่าง ๆ รวมถึงการออกแบบเนื้อหาและการประเมินผลหลังการฝึกปฏิบัติ ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยและศึกษากระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ จากอาจารย์ผู้สอนกีตาร์บลูส์และนักกีตาร์บลูส์ ที่ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ เชี่ยวชาญในด้านเทคนิควิธีการบรรเลงกีตาร์บลูส์ ผู้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์

1.1 สอบถามสำรวจข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากอาจารย์ผู้สอนจำนวน 22 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ทั้งหมด 38 แห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์ ที่สอนกีตาร์บลูส์ (Blues)

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์ โดยใช้แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านหลักสูตร 5) ด้านปัจจัยส่งเสริม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษากระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์

การศึกษากระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์ (Blues) จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน กีตาร์บลูส์ (Blues) อาจารย์ผู้สอนกีตาร์บลูส์ (Blues) โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีประสบการณ์สอนในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความเชี่ยวชาญ การสอนกีตาร์บลูส์ (Blues) จำนวน 5 คน และจากผู้มีประสบการณ์สอนในมหาวิทยาลัยทั่วไป ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความเชี่ยวชาญการสอนกีตาร์บลูส์ (Blues) จำนวน 5 คน และนักกีตาร์บลูส์ (Blues) โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ประสบความสำเร็จในระดับประเทศและเป็นที่ยอมรับและเชี่ยวชาญ ในด้านเทคนิควิธีการบรรเลงกีตาร์บลูส์ (Blues) จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเทคนิคการบรรเลงและการฝึกปฏิบัติ กีตาร์บลูส์ (Blues) 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์ (Blues) 3) ด้านการประเมินผลของผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กีตาร์บลูส์ (Blues) มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

3.1 พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์และกระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ จากอาจารย์ผู้สอนและนักกีตาร์บลูส์และรูปแบบการสอนแบบผสมผสาน

3.2 ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ประกอบด้วย 1) คู่มือผู้สอน 2) คู่มือผู้เรียน 3) เนื้อหาบทเรียน 4) แบบฝึกทักษะปฏิบัติและแบบประเมินทักษะปฏิบัติ โดยผสมผสานระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายกับเทคโนโลยีผ่านเว็บ (Web-Based Instruction) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือ (E-learning) กับการสอนในชั้นเรียนผู้สอนนำเนื้อหาบทเรียนแขวนไว้บนเว็บในรูปแบบภาพ เสียง และวิดีโอหรือการสอนทางไกลทั้งการใช้เสียงแบบเห็นภาพ (VDO Conference) จากนั้นดำเนินการตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ โดยใช้แพลตฟอร์ม Canvas LMS

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กีตาร์บลูส์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย

4.1 นำรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กีตาร์บลูส์ (Blues) ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ คือ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

4.2 นำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กีตาร์บลูส์ (Blues) มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยในครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เลขที่ 051/2564

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์

จากการสอบถามข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์ โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากอาจารย์ผู้สอนจำนวน 22 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ทั้งหมด 38 แห่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลจำนวนของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์ ที่สอนกีตาร์บลูส์ (Blues) โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติกีตาร์ของนักศึกษาวิชาเอกกีตาร์ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านหลักสูตร 5) ด้านปัจจัยส่งเสริม ตอนที่ 3 แบบแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ สภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) ออนไลน์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์ โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากอาจารย์ผู้สอนจำนวน 22 คน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย 22 แห่ง จากทั้งหมด 38 แห่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 100 เป็นเพศชาย และ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 59 มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท และ ส่วนใหญ่ร้อยละ 41 มีประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี และส่วนใหญ่อ้อยละ 91 มีภาระงานสอนมากกว่า 24 ชั่วโมง/สัปดาห์ และ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64 มีประสบการณ์การแข่งขันมากกว่า 5 ครั้ง 1.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้การปฏิบัติกีตาร์ของนักศึกษาวิชาเอกกีตาร์ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านผู้สอน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 2) ด้านผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 4) ด้านหลักสูตร พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 5) ด้านปัจจัยส่งเสริม ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 1.3 ตอนที่ 3 แบบแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนรู้ในรายวิชากีตาร์ในช่วงสถานการณ์ โควิด 19 นี้ มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์และทำให้ผู้สอนต้องเรียนรู้การใช้โปรแกรมการสอนออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

2. กระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์

การศึกษากระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์ (Blues) จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน กีตาร์บลูส์ (Blues) ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่งและมหาวิทยาลัยทั่วไป ที่ไม่ใช่กลุ่ม มหาวิทยาลัยราชภัฏและนักกีตาร์บลูส์ (Blues) มืออาชีพและศิลปิน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.1) จากอาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 แห่ง และมหาวิทยาลัย ทั่วไป ที่ไม่ใช่กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความเชี่ยวชาญการสอน กีตาร์บลูส์ (Blues) จำนวน 10 คน สรุปได้ดังนี้

การใช้เทคนิคในการบรรเลงกีตาร์บลูส์ ต้องใช้เทคนิคการด้นสาย (Bending) การสไลด์สาย (Slide) และการสั่นสาย (Vibrato) เป็นต้น 2) วิธีการฝึกเทคนิคการบรรเลงกีตาร์บลูส์ ต้องเลือกบทเพลง ศิลปิน ให้นักศึกษาได้ฟังให้เข้าถึงสำเนียงของกีตาร์บลูส์ก่อน ใช้ Lick ของศิลปินหลาย ๆ เพื่อศึกษา ชุ่มเสียงของเอกลักษณ์ของแต่ละคนให้ได้ความเหมือนมากที่สุดและนำมาปรับใช้กับตัวเอง ฝึกแบบช้า ๆ และค่อย ๆ เพิ่มความเร็วขึ้น 3) วิธีการเลือกบทเพลงในการฝึกบรรเลงกีตาร์บลูส์ เริ่มจาก 12 บาร์บลูส์และต้องเลือกบทเพลงของศิลปินที่เป็นต้นแบบและมีชื่อเสียง เช่น Robert Johnson เป็นต้น เช่น เพลง Crossroad เพราะบทเพลงนี้มีมายาวนานและสามารถใช้แลกเปลี่ยนต้นสดกันได้ 4) วิธีการ เลือกใช้เทคนิคการบรรเลงของนักกีตาร์บลูส์ โดยใช้ Lick ของหลายๆคน เช่น Robert Johnson, Muddy Waters, B. B. King, Eric Clapton, SRV (Stevie Ray Vaughan) เป็นต้น 5) วิธีการถ่ายทอดเทคนิคการ บรรเลงกีตาร์บลูส์ให้กับผู้เรียน โดยให้บทเพลงและ Lick ตัวอย่างให้นักศึกษาไปฟังและใช้การสอนสาธิต ในแต่ละ Lick ตามบทเพลงของนักกีตาร์ และจะย้่านักศึกษาเสมอว่าอย่าใช้วิธีเดียว หากวิธีอื่น ๆ ด้วยการ ฟังและมาแลกเปลี่ยนกัน เน้นให้นักศึกษาฟังให้มาก รวมทั้งประวัติของดนตรีบลูส์ร่วมกับบทเพลง ไปด้วยกัน 6) กระบวนการถ่ายทอดการด้นสด (Improvisation) กีตาร์บลูส์ให้กับผู้เรียน โดยเน้นเรื่อง คอร์ดโทน 12 บาร์บลูส์และสเกลเพนทาโทนิค (Pentatonic Scale), สเกลบลูส์ (Blues Scale) ทั้งไมเนอร์บลูส์สเกล (Minor Blues Scale) เมื่อนักศึกษาเข้าใจแล้ว ก็ลองใช้โดยการลองผิดลองถูก การ สร้างเสียงในหัวของเราไว้ล่วงหน้าก่อนที่คอร์ดต่อไปจะมาถึง การทำซ้ำบ่อย ๆ จนเริ่มชินกับเทคนิค ต่าง ๆ และเปลี่ยนคีย์ของ 12 บาร์บลูส์ สลับไปจนเริ่มชิน และคอยเช็คคอร์ดนักเรียนเป็นครั้ง ๆ ไป 7) การใช้ เทคโนโลยีดนตรีในการสอนกีตาร์บลูส์ให้กับผู้เรียน โดยใช้โปรแกรม Cubase และ Sibelius ในการทำสื่อ การสอนหรือให้นักศึกษานันทิกแบบฝึกทักษะส่งเป็นครั้ง ๆ และสอดแทรกเข้าไปในการสอนแต่ละครั้ง 8) วิธีการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์ในรูปแบบออนไลน์ให้กับผู้เรียน โดยใช้การสอนผ่าน Zoom, Meet, Microsoft Teams, และ Canvas เป็นต้น 9) วิธีการวัดผลและประเมินผลการบรรเลงกีตาร์บลูส์ ของผู้เรียน โดยวิธีการตัดสินปัสตามแบบฝึกหัดหรือชิ้นงานหรือทดสอบปฏิบัติในตอนที่เรียนออนไลน์ อยู่ในตอนนั้น

2.2) นักกีตาร์บลูส์ (Blues) มีอาชีพและศิลปิน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ประสบความสำเร็จในระดับประเทศและเป็นที่ยอมรับและเชี่ยวชาญ ในด้านเทคนิควิธีการบรรเลงกีตาร์บลูส์ (Blues) จำนวน 5 คน แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านเทคนิคการบรรเลงและการฝึกปฏิบัติ กีตาร์บลูส์ (Blues) พบว่า ต้องศึกษาทั้งประวัติของดนตรีบลูส์ร่วมกับบทเพลงไปด้วยพอฟังแล้วเริ่มจับเสียงและเข้าใจอารมณ์ของดนตรีบลูส์ได้ ก็เริ่มพื้นฐาน 12 Bar Blues 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์ (Blues) พบว่า ฝึกปฏิบัติโดยเน้นสาธิตให้ดู ได้ฟังและให้ผู้เรียนเล่นตาม ทีละขั้นตอน 3) ด้านการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนพบว่า ประเมินจากแบบฝึกหัดหรือบทเพลงที่ให้ไปฝึกและส่งวีดิโอคลิปมาเช็คเป็นครั้ง ๆ

3. พัฒนาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กีตาร์บลูส์ (Blues) มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

3.1 พัฒนาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย จากการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้กีตาร์บลูส์และกระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ จากอาจารย์ผู้สอนและนักกีตาร์บลูส์และรูปแบบการสอนแบบผสมผสาน

3.2 ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ประกอบด้วย 1) แนวการสอน 2) เนื้อหาบทเรียน คลิปสื่อการสอน 3) แบบฝึกทักษะปฏิบัติ 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ โดยผสมผสานระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายกับเทคโนโลยีผ่านเว็บ (Web-Based Instruction) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือ (E-learning) กับการสอนในชั้นเรียนผู้สอนนำเนื้อหาบทเรียนแขวนไว้บนเว็บในรูปแบบภาพ เสียงและวีดิโอหรือการสอนทางไกลทั้งการใช้เสียงแบบเห็นภาพ (VDO Conference) จากนั้นดำเนินการตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้ในห้องเรียนออนไลน์โดยใช้ Microsoft Teams และแพลตฟอร์ม Canvas LMS ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ในรายวิชาปฏิบัติกีตาร์ 1

4. ศึกษาผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ กีตาร์บลูส์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย

ผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) ออนไลน์มหาวิทยาลัย ราชภัฏในประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 8.59 คิดเป็นร้อยละ 85.95 และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) ที่ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 46.22 คิดเป็นร้อยละ 92.44

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัญหาของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย พบว่า การจัดการเรียนรู้ในรายวิชากีตาร์ในช่วงสถานการณ์ โควิด-19 นี้ มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์และทำให้ผู้สอนต้องเรียนรู้การใช้โปรแกรมการสอนออนไลน์ต่าง ๆ

เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ พงศ์วุฒิ มหิทธิธรรมธร และ ชิตพงษ์ ตรีมาศ (2562) ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอนออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิตประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้าน ผู้สอน ใช้การแต่งกายและภาษาที่ไม่เป็นทางการในการสอน 2) ด้าน การสอน ใช้วิธีการสาธิตในการสอนปฏิบัติและ ใช้การบรรยายประกอบ 3) ด้านเนื้อหาสาระ แบ่งออกเป็นเทคนิคการเล่นและทฤษฎีดนตรี และ 4) ด้านองค์ประกอบ สื่อ แบ่งออกเป็นองค์ประกอบ ทางภาพและเสียง นอกจากนี้ยังมีข้อค้นพบอื่น ๆ เกี่ยวกับการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ ในประเทศไทย เรื่ององค์ประกอบดนตรีและเทคนิคการเล่นที่จำเป็นในท่อนบรรเลงเดี่ยวกีตาร์ของบทเพลงไทย สมัย นิยม ประกอบด้วย 1) สัดส่วนโน้ต ได้แก่ Eighth Note, Sixteenth Note, Triplet และ Syncopation 2) บันไดเสียง ได้แก่ Pentatonic Scale และ Major Scale 3) เทคนิคการเล่น ได้แก่ Alternate Picking, Sweep Picking, Hammer-on & Pull-off, Slide, Tapping, Bending และ Vibrato.

กระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์

กระบวนการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ (Blues) แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเทคนิคการบรรเลงและการฝึกปฏิบัติ กีตาร์บลูส์ (Blues) พบว่า ต้องศึกษาทั้งประวัติของดนตรีบลูส์ร่วมกับบทเพลงไปด้วย พอฟังแล้วเริ่มจับเสียงและเข้าใจอารมณ์ของดนตรีบลูส์ได้ ก็เริ่มพื้นฐาน 12 Bar Blues 2) ด้านกระบวนการถ่ายทอด กีตาร์บลูส์ (Blues) พบว่า ฝึกปฏิบัติโดยเน้นสาธิตให้ดู ได้ฟังและให้ผู้เรียนเล่นตาม ทีละขั้นตอน 3) ด้านการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้เรียน พบว่า ประเมินจากแบบฝึกหัดหรือบทเพลงที่ให้ไปฝึกและส่งวีดิโอคลิปมาเช็คเป็นครั้ง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมศ กาจหาญ (2559) ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์ กรณีศึกษา สุภร ธีมวงศานุกูล ผลการวิจัยพบว่า สุภร ธีมวงศานุกูล มีกระบวนการเรียนรู้ 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ฟังเพลง 2) เลือกคิลปิน 3) แกะเพลง 4) สรุปลิค 5) เปลี่ยนคีย์ 6) ดัดแปลงเป็นคอร์ดอื่น 7) ฝึกต้นสดแบบอิสระและบันทึกเสียง 8) คัดเลือกลิค 9) ฝึกลิคที่คัดเลือก และ 10) บันทึกลิคที่คัดเลือกเก็บไว้ และมีกระบวนการถ่ายทอด 11 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประเมินลูกศิษย์ 2) เลือกลิคที่สรุปไว้ 3) ถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ทำตามให้เหมือนที่สุด 4) ให้ลูกศิษย์เรียนรู้การนำลิคมาเปลี่ยนคีย์ 5) ลูกศิษย์ต้นสดให้ดู 6) วิจารณ์และให้คำแนะนำพร้อมทั้งสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง 7) ลูกศิษย์กลับไปฝึกเพิ่มเติมตามคำแนะนำ 8) ลูกศิษย์เลือกคิลปินที่ชอบมา 2-3 คน 9) ให้ลูกศิษย์ฟังเพลงทั้งหมดของคิลปินที่เลือกมา 10) กำหนดเพลงให้ลูกศิษย์ฝึกเล่นตามด้วยตนเอง และ 11) ถ่ายทอดส่วนที่ลูกศิษย์ปฏิบัติไม่ได้

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) แนวการสอน 2) เนื้อหาบทเรียน คลิปสื่อการสอน 3) แบบฝึกทักษะปฏิบัติ 4) แบบประเมินทักษะปฏิบัติ ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ในรายวิชาปฏิบัติกีตาร์ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชวุฒิ พรหมจีน และ ชิตพงษ์ ตรีมาศ (2561) ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการศึกษาและนำเสนอชุดบทเพลงที่ใช้สอนในวิชาปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้าระดับปริญญาตรี ในบทเพลงสโตนบลูส์ 30 เพลง คันทรี 30 เพลง ร็อค 40 เพลง และฟังก์กับโซล 30 เพลง

โดยวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรี 4 ด้าน 1) จังหวะวิเคราะห์ ความเร็ว (Tempo) อัตราจังหวะ (Time signature) และรูปแบบจังหวะ 2) ทำนองวิเคราะห์การใช้บันไดเสียงและโมด 3) เสียงประสานวิเคราะห์ ลักษณะการใช้ทางเดินคอร์ด 4) ลีลาของเสียงวิเคราะห์การใช้เทคนิคและการใช้ประเภทของเสียงกีตาร์ เอฟเฟกต์ ซึ่งรายละเอียดดนตรีในแต่ละสไตล์มีความแตกต่างกัน ตอนที่ 2 ผลของวิธีการเปลี่ยนสไตล์ บทเพลงที่ได้จากการวิเคราะห์ในตอน 1 นำมาสรุปสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของดนตรีแต่ละสไตล์เพื่อใช้ในการเปลี่ยนสไตล์บทเพลง และนำเสนอตัวอย่างการเปลี่ยนสไตล์บทเพลงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 บทเพลง

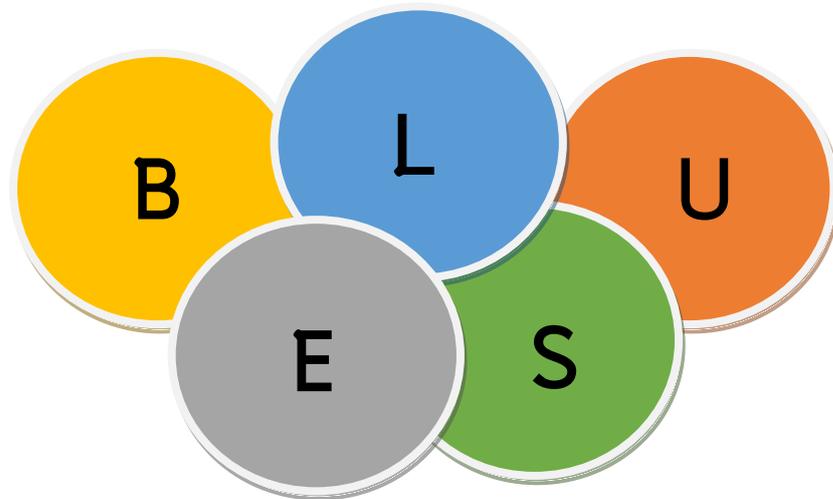
ผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) คะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 8.59 คิดเป็นร้อยละ 85.95 และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) ที่ได้มาจากคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 46.22 คิดเป็นร้อยละ 92.44 ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กฤษฎา วงศ์คำจันทร์ (2551) ที่ได้สร้างชุดการสอนการปฏิบัติกีตาร์ในรายวิชาทักษะดนตรี 1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 11 คน โดยใช้ การเรียนรู้แบบนำตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 80.13/82.68 ถือว่า ผ่านเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนนี้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามสมมุติฐาน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ค้นพบกระบวนการ เทคนิค วิธีการ ความรู้ใหม่ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ ให้กับผู้เรียน ดังแผนภาพต่อไปนี้

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการ เทคนิค วิธีการ ความรู้ใหม่ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ ออนไลน์ ให้กับผู้เรียน ด้วยหลักการ B-L-U-E-S Model ดังแผนภาพ

B-L-U-E-S Model

B- Blues Music: ดนตรีที่มีสำเนียงลึกซึ้ง มีเสน่ห์เฉพาะตัว ท่วงทำนองเศร้าสร้อย โหยหวน กระชากอารมณ์ผู้ฟัง รวากับเข้าไปอยู่ในส่วนหนึ่งของบทเพลง ถูกถ่ายทอดจากอารมณ์เศร้า ผิดหวังและอัดอั้น น้อยเนื้อต่ำใจ แสดงผ่านบทเพลงของผู้บรรเลง

L- Learning Management System: การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน การมีเครื่องมือควบคุมจัดการเรียนการสอน ติดตามผลการเรียนว่าเรียนผ่านไปแล้วเป็นอย่างไรบ้าง เรียนไปมากน้อยแค่ไหน ได้คะแนนเท่าไร

U- Purposive Sampling: การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากอาจารย์ผู้มีประสบการณ์ สอนในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ไม่น้อยกว่า 5 ปี มีความเชี่ยวชาญการสอนกีตาร์บลูส์ ประสบความสำเร็จในระดับประเทศและเป็นที่ยอมรับ

E - E- Learning: การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการเรียนในชั้นเรียนปกติกับการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งแบบบรรยายโดยผู้สอนหรือการสอนปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ในชั้นเรียน 20% และการสอนออนไลน์อีก 80% ใช้แทนการเรียนในชั้นเรียน (บรรยาย / สัมมนา/ สาธิต / ปฏิบัติ) ศึกษาสื่อออนไลน์แทนการฟังบรรยายอภิปรายและทำแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดออนไลน์ ในทำขั้วโมงหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเกิดประสิทธิภาพของการเรียนรู้มากที่สุด

S - Student Assessment: การประเมินผลการเรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม การประเมินผลทางตรง โดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบหรือเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ประเภทต่างๆ การประเมินผลทางอ้อมโดยให้ผู้เรียนระลึกถึงเหตุการณ์ในการเรียนการสอนที่ผ่านมาและ การประเมินผลกระบวนการ การประเมินผลในระยะยาวคือตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการสอนตั้งแต่ต้นมาจนถึงวันที่ประเมินผล

สรุป

การจัดการเรียนรู้ในรายวิชากีตาร์ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 นี้ มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบออนไลน์และทำให้ผู้สอนต้องเรียนรู้การใช้โปรแกรมการสอนออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผลการฝึกปฏิบัติของกระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์บลูส์ (Blues) ออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ในการจัดการเรียนรู้ ออนไลน์ ควรเตรียมองค์ประกอบและความพร้อม ทั้งผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการจัดการเรียนรู้และไม่มีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลของกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ กีตาร์บลูส์ ควรประเมินผู้เรียนเบื้องต้นและจัด เรียบเรียง เทคนิค วิธีการให้เหมาะสมกับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และทรัพยากรที่มี ให้เกิดกระบวนการถ่ายทอดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ กีตาร์ ในสไตล์อื่น ๆ เช่น ร็อค แจ๊ส หรือร่วมสมัย ฯลฯ เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการฝึกทักษะปฏิบัติการต้นสดกีตาร์ (Improvisation) โดยเน้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบการสอนที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา วงศ์คำจันทร์. (2551). ชุดการสอนการปฏิบัติกีตาร์ในวิชาทักษะดนตรี 1. ขอนแก่น: คณะ

ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จ้อ ชีวาส. (2543). เล่าขานตำนานร็อค. กรุงเทพฯ: ยูโรปา เพลส.

จารุวรรณ ธรรมวัตร.(2543). ภูมิปัญญาลูกอีสาน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชีวิน ดินนังวัฒนะ.(2555). ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานเรื่องอาหารและสารอาหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ (วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถนอม เล่าหจรัสแสง. (2545). หลักการออกแบบและสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

- ทีศนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พงศ์วุฒิ มหิทธิธรรมธร และ ชิตพงษ์ ตริมาศ. (2562). การศึกษาชุดการสอนกีตาร์ไฟฟ้าออนไลน์ที่สอนด้วยวิธีการสาธิต. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 14(2), 1-10. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/189872>
- ปรเมศ กาจหาญ. (2559). *กระบวนการเรียนรู้และการถ่ายทอดกีตาร์บลูส์: กรณีศึกษา สุภร ธีมวงศา นุกูล*(วิทยานิพนธ์ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุทธนา ทองนำ. (2554). *กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงตรังของครูธงชัย สามศรี*(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัยวุฒิ พรหมจีน และ ชิตพงษ์ ตริมาศ. (2561). การนำเสนอชุดบทเพลงที่ใช้สอนในวิชาปฏิบัติกีตาร์ไฟฟ้าระดับปริญญาตรี. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 13(2), 427-440. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/OJED/article/view/181389>
- Komara, E. (2006). *Encyclopedia of the Blues*. New York: Routledge.
- Lomax, A. (1993). *The Land Where the Blues Began*. New York: Dell Publishing Group.
- Steiner, R. (1994). *Theosophy Creeger*. New York: Anthroposophy Press.